

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

має бути відображеною в організаційно-планових і звітних документах відповідних підрозділів місцевої влади [4].

Таким чином, органи самоорганізації населення утворюються при поєднанні двох факторів – наявності ініціативи жителів громади та дозволу сільської, селищної, міської, районної у місті ради. Відповідно, члени територіальної громади приймають пряму участь у формуванні та функціонуванні органів самоорганізації населення.

За таких обставин, робимо висновок, що ефективне місцеве самоврядування потребує ініціативи та безпосередньої участі територіальної громади не лише в формуванні органів місцевого самоврядування (як-то формування персонального складу місцевих рад, обрання голови, утворення органів самоорганізації населення), а й участі в реалізації завдань місцевого самоврядування, що сприятиме підвищенню рівня життя членів громади. Не менше значення для ефективного місцевого самоврядування має діяльність обраних представників місцевої влади, які від імені територіальної громади приймають управлінські рішення.

Список використаних джерел:

1. Погорілко В. Ф., Батанов О. В. Місьцеве самоврядування. Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол.: Ю. С. Шемшученко та ін. Т. 3. Київ, 2001. С. 731.
2. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення: 17.04.2023).
3. Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11 липня 2001 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2625-14> (дата звернення: 17.04.2023).
4. Закон України «Про органи самоорганізації населення» : науково-практичний коментар / за заг. ред. О. С. Орловського, А. С. Крупника, Н. В. Мішиної, К. В. Терзіанової. Одеса : ПП «Євродрук», 2012. 192 с.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, децентралізація, органи самоорганізації населення, міські ради, територіальна громада.

Key words: bodies of local self-government, decentralization, bodies of self-organization of the population, city councils, territorial community.

ПАНФІЛОВ ОЛЕГ ЄВГЕНОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРУВАННЯ ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Податкове законодавство України є одним з найскладніших у правовій системі України. Водночас спостерігається тенденція до його нестабільності. Однак, як показує практика його застосування, зміни,

що вносяться до законів України з питань оподаткування, досить часто спричиняють нові проблеми [1].

Податки є складною і надзвичайно впливовою фінансовою категорією на всі економічні явища та процеси. Без перебільшення можна сказати, що, з одного боку, податки є фінансовою основою існування держави, мірилом її можливостей у світовому економічному просторі щодо розвитку науки, освіти, культури, гарантування фінансової безпеки, зростання суспільного добробуту народу.

З іншого боку, податки є інструментом перерозподілу доходів юридичних і фізичних осіб у державі, їх мобілізація та використання зачіпають інтереси не тільки кожного підприємця чи громадянина, а й цілих верств населення та соціальних груп. Сьогодні податки є найефективнішим інструментом впливу держави на суспільне виробництво, його динаміку і структуру, розвиток науки і техніки, обсяг соціальних гарантій для населення. Одним із найвагоміших податків є військовий збір, адміністрування якого в сучасних умовах впливає на фінансування ЗСУ.

Усі війни – це передусім війни економічні. Економіка і бізнес повинні працювати за будь-яких умов, а держава повинна адаптувати податкове навантаження і податкові правила до цих умов, щоб сприяти виживанню бізнесу. В Україні, в умовах воєнного часу, економіка і державний бюджет, безперечно, перебувають у скрутному становищі. Немає потреби повторювати цифри матеріальних збитків, прямих і непрямих втрат, втрачених можливостей, недоотриманих доходів підприємців і найманих працівників, податкових надходжень, яких зазнала країна внаслідок російської агресії. Війна є справжнім серйозним випробуванням не лише для влади та суверенітету країни, але й для пересічних громадян та національної економіки в цілому. Перед державою постало питання вирішення багатьох інших проблем з урахуванням нових викликів.

Однією з суттєвих змін у податковій політиці України в сучасних реаліях є зупинення перебігу строків для платників податків та контролюючих органів на період дії воєнного стану в Україні. Для цього законодавець намагається обнулити частину цих строків. Однак не все так однозначно щодо зупинення всіх строків чинною редакцією Податкового кодексу України [2]. Строки в податковому законодавстві визначають часові межі, протягом яких особа повинна вчинити певну дію.

Зупинення перебігу строків означає, що у разі настання певних обставин, в даному випадку – введення воєнного стану, перебіг строків зупиняється на весь час дії цієї обставини. З дня припинення таких обставин перебіг строку продовжується з урахуванням часу, що минув до їх припинення.

Фактично, зупинення строків дозволяє відкласти виконання певних дій на період, протягом якого виконання такої дії є в принципі ускладненим або неможливим. Очевидно, що в умовах воєнного часу дотримання строків ускладнене, а у платників податків можуть виникнути питання щодо можливості притягнення їх до відповідальності за несвоєчасну сплату податків, подання звітності, можливості опису їхнього

майна у податкову заставу під час воєнного стану, або навіть можливості вчасно скористатися податковою амністією.

Щодо адміністрування збирання військового збору, то змінилися процедури адміністрування військового збору, контролю та обліку платників податків у цій сфері оподаткування.

Так, Законом України № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей дії норм в період воєнного стану» (2022) було встановлено, що перебіг податкових строків на період дії воєнного стану зупиняється, зокрема строків давності, передбачених ст. 102 Податкового кодексу України [3].

Передбачено, що пеня за ст. 129 Податкового кодексу України не нараховується, а нарахована сума підлягає списанню, якщо таке порушення є наслідком введення воєнного стану. При цьому, шкода, завдана бездіяльністю контролюючого органу, спричинена станом війни, не підлягає відшкодуванню.

Мораторій на податкові перевірки, запроваджений у 2020 році у зв'язку з пандемією COVID-19, призупинено та замінено іншим аналогічним мораторієм на період воєнного стану.

Так, Закон України № 2142-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства на період дії воєнного стану» передбачає, що під час воєнного стану не розпочинаються, а розпочаті перевірки зупиняються. Виняток становлять фактичні перевірки у зв'язку з бюджетним відшкодуванням та перевірки декларацій платників єдиного податку 4-ї групи [3].

Проте вже 12 травня 2022 року законопроект № 7360 – проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей адміністрування податків, зборів та єдиного внеску в період дії воєнного та надзвичайного стану (2022 рік) був прийнятий в цілому, яким також відновлювалися документальні перевірки податкової звітності.

У зв'язку із запровадженням цінового регулювання на окремі товари, податковим органам надано право під час воєнного стану здійснювати контроль та моніторинг дотримання встановлених державою фіксованих цін, граничних цін та граничних рівнів торговельних надбавок. Такий контроль здійснюється шляхом проведення фактичних перевірок. Поки що для цього є лише дві підстави: письмова заява споживача та отримання інформації від інших органів влади.

Закон № 2142-IX від 24 березня 2022 року передбачив, що у разі неможливості виконання платником податків податкових зобов'язань у зв'язку з воєнними діями або введенням воєнного стану, такий платник податків повинен виконати їх протягом шести місяців після закінчення або скасування воєнного стану [3]. А фізичні особи, які беруть безпосередню участь у відсічі збройної агресії, – протягом одного місяця з дня появи такої можливості.

Однак законопроект № 7360, ухвалений 12 травня 2022 року, змінив ці строки: 6-місячний строк для бізнесу скоротили до двох місяців. А для платників податків – фізичних осіб, навпаки, збільшено до 60 днів.

У період воєнного стану дозволяється подавати звіти та іншу документацію в паперовому вигляді. виправлення помилок у поданих деклараціях без штрафів можливе лише до 20.07.2022. Перебіг строку щодо взяття на облік платника податків у податковій також зупинено, вочевидь, через блокування реєстрів, які зараз тільки починають відновлюватися.

В умовах воєнного стану податкова політика держави має бути виваженою. Суть такої політики має бути спрямована на стимулювання економічного зростання та підприємництва в Україні. Платник податків має право очікувати від держави справедливого дотримання принципу правової визначеності та балансу інтересів. Для швидкого та ефективного відновлення і створення привабливого інвестиційного клімату Україна потребує податкової політики, яка б відповідала викликам воєнного та повоєнного часу.

Враховуючи той факт, що Україна отримала статус кандидата на вступ до ЄС, дотримання принципів іноземного податкового законодавства наблизить українське законодавство до європейських правових стандартів, сприятиме вдосконаленню правотворчих механізмів у правозастосуванні та слугуватиме додатковою гарантією захисту прав платників податків.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 04.05.2023).
2. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей адміністрування податків, зборів та єдиного внеску в період дії воєнного та надзвичайного стану. (2022). № 2260-IX. Отримано: липень 2022 р. з <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39581> (Оригінал опублікований українською мовою).
3. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства на період дії воєнного стану. (2022). № 2142-IX. Отримано: червень 2022 р. з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20?lang=en> (Оригінал документу опубліковано українською мовою).
4. Майстренко О. Деякі питання вирішення колізій у податковому законодавстві України. *Право України*. 2003. № 9. С. 95–99.

Ключові слова: воєнний стан, державний бюджет, податкове законодавство, податкові надходження.

Key words: martial law, state budget, tax legislation, tax revenues.

ЗМІСТ

Привітальне слово президента Національного університету «Одеська юридична академія» С. В. Ківалова	3
---	---

СЕКЦІЯ 17 ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Ківалов Сергій Васильович

Концепт публічного адміністрування в сфері національної безпеки	8
--	---

Залужний Валерій Федорович

Сучасний стан дослідження дисциплінарної відповідальності військовослужбовців Збройних Сил України	11
---	----

Біла-Тіунова Любов Романівна,

Хамходера Олег Петрович

Щодо доктринального тлумачення поняття «інша оплачувана діяльність» у контексті Закону України «Про запобігання корупції»	15
---	----

Тодошак Олег Володимирович

Алгоритм розгляду електронних звернень: адміністративний аспект	18
--	----

Неугодніков Андрій Олександрович

Адміністративне судочинство у справах, пов'язаних із накладанням санкцій	22
---	----

Степаненко Сергій Васильович

Побудова нової моделі територіального управління	24
--	----

Осадчий Анатолій Юрійович

Цифровізація адміністративних процедур	26
--	----

Козачук Діана Анатоліївна

Щодо оновлення змісту поліцейської діяльності в контексті зміни фокусу системи правоохорони	30
--	----

Strelnykov Andrii Viktorovich

The International Organization for Migration as a subject ensuring the administrative legal personality of migrants	33
--	----

Голоядова Тетяна Олексіївна

Види податкових перевірок у період дії воєнного стану в Україні	35
---	----

Корнута Людмила Михайлівна

Штучний інтелект у публічному управлінні: перспективи впровадження	37
---	----

Латковський Павло Павлович Фінансова інклюдія як один із орієнтирів сприяння розвитку фінансової системи	39
Закаленко Олена Василівна Щодо суб'єктів загальної адміністративної процедури	43
Сідор Михайло Іванович Деякі аспекти світового досвіду організації фінансового моніторингу	45
Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна Трансформація суб'єктного виміру сектору наукової діяльності	49
Фролова Євгенія Ігорівна До питання оновлення методів публічного адміністрування в умовах цифровізації	52
Негара Родіон Віталійович, Даниленко-Негара Юлія Сергіївна Проблеми правового регулювання адміністративного оскарження	54
Сандул Яна Миколаївна Цифровізація в умовах воєнного стану	58
Лещенко Олександр Вікторович Поняття, юридичні ознаки та види юридичних дефектів у податковому законодавстві	60
Слободянюк Марина Анатоліївна Структурно-якісна складова характеристики органів місцевого самоврядування	64
Панфілов Олег Євгенович Деякі аспекти законодавчого регулювання адміністрування військового збору в умовах воєнного стану	66
Маслова Яна Іванівна Правова характеристика відносин громадськості з органами публічної влади	70
Назарчук Анастасія Валеріївна Щодо нормативного визначення поняття «дискримінація»	73
Негара Олена Віталіївна До питання тлумачення терміна «публічна послуга»	75
Манчул Марія-Діана Дмитрівна Наукові підходи до визначення цільових публічних фондів коштів	78
Подольська Анастасія Андріївна Податкове право Європейського Союзу: принцип законності оподаткування	81
Пономаренко Віталій Віталійович Визначення та сутність правового статусу розпорядників бюджетних коштів	84